

Commissiedebat Nationaal Plan Energiesysteem – 8 februari 2024

Er is grote behoefte aan een samenhangend beeld van de toekomst van ons energiesysteem. Het is goed dat het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) maximaal inzet op het ontwikkelen van binnenlandse schone energie en energie-infrastructuur, op energiebesparing en op het reserveren van de bijbehorende ruimte. Betrouwbare en betaalbare energie uit eigen land of uit omliggende landen is belangrijk. De afhankelijkheid van import van olie, aardgas en kolen is om geopolitieke én economische redenen ongewenst. Alle redenen dus voor versnelling van de energietransitie en concrete keuzes voor het energiesysteem. In het energiesysteem van de toekomst is inzet op een brede mix van duurzame bronnen en energiedragers nodig, en is het essentieel dat deze in samenhang worden ontwikkeld. Zo kan de inzet op collectieve warmte, groene waterstof en groen gas de uitdagingen in het elektriciteitssysteem helpen verlichten. Naast ontwikkeling van extra aanbod is vraagstimulering in de industrie hard nodig. Bovendien is energiebesparing onmisbaar; direct én via overstap naar efficiënte oplossingen zoals elektrisch rijden en warmtepompen. We verwelkomen dan ook het kabinetsvoornemen om een nationaal besparingsdoel én sectorale subdoelen te gaan stellen. Versnelling van de vergunningverlening zal cruciaal zijn, voor duurzaam aanbod en voor energie-infrastructuur.

Zorg voor gezamenlijke opschaling van het aanbod van hernieuwbare energie en de vraag vanuit de industrie

Dit is nodig om volgende grote verduurzamingsstappen los te maken. Gezamenlijke opschaling versterkt de businesscase van projecten, verlaagt risico's en maakt de opgave efficiënt voor de hele keten. Via de [motie Boswijk c.s.](#) heeft de Kamer recent verzocht om dit te onderzoeken.

- **Zet in op een helder afbouwpad van fossiele energiebronnen, en een opbouwpad van hernieuwbare energie.** Sluit geen technieken uit, maar zet maximaal in op alle duurzame bronnen. Stel als overheid grenzen en geef duidelijkheid over wanneer we stoppen met olie, kolen en aardgas en hang een prijs aan het gebruik daarvan. Dit voorkomt dat bedrijven investeren in machines die binnenkort verouderd zullen zijn. Het zorgt ervoor dat Nederland structureel minder fossiele energie hoeft te importeren.
- **Laat groei van het aanbod van hernieuwbare energie en van de vraag vanuit de industrie hand in hand gaan,** onder andere voor elektrificatie en groene waterstof. Dit versterkt de businesscase van projecten, verlaagt risico's en maakt de opgave efficiënt voor de hele keten inclusief energie-infrastructuur.
- **Help bedrijven te elektrificeren.** Overstappen van aardgas naar schone stroom is een essentieel onderdeel van de energietransitie. Stel daarom een concreet doel voor industriële elektrificatie in 2030 en stem daar het ondersteunende beleid (zoals SDE++, stimulering groene waterstof) en de ontwikkeling van infrastructuur op af.

- **Realiseer een vrijwel CO₂-vrije elektriciteitssector in 2035.** Naast verdere groei van wind- en zonne-energie op zee én op land is daarvoor ook CO₂-vrije flexibiliteit en regelbaar productievermogen nodig, zo geeft een [TNO-studie](#) in opdracht van de NVDE aan. De overheid is aan zet om te zorgen dat bedrijven investeringszekerheid hebben om dit daadwerkelijk te realiseren en de benodigde infrastructuur tijdig gerealiseerd wordt. Houd tevens oog voor het belang van voorzieningszekerheid, conversie en de rol van energieopslag, zodat ten allen tijde sprake is van voldoende buffers, strategische voorraden en voldoende flexibiliteit binnen het energiesysteem.
- **Ook voor groene waterstof is snel een helder investeringsperspectief nodig**, onder meer door het ontwikkelen van de vraag naar groene waterstof. Het kabinet wil de onzekerheid over onvoldoende beschikbaarheid van waterstof verkleinen door een gecombineerde strategie van binnenlandse waterstofproductie en import. Het NPE biedt echter geen inzicht in hoe die strategie er uit ziet. De diverse stimuleringsregelingen die al een tijd besproken worden moeten nu snel concreet worden.
- **Zorg ervoor dat stijgende (elektriciteits)nettarieven de transitie niet in de weg zitten, zoals bij elektrificatie, elektrolyse en energieopslag.** Verminder de kosten van netverzwinging (bijvoorbeeld door doorlooptijden te verkorten), creëer nieuwe prikkels voor netvriendelijk gedrag, bijvoorbeeld door nieuwe flexibele contractvormen, en los concrete knelpunten in de SDE++ op.

Hernieuwbare warmte en gassen in de versnelling

Het valt ons op dat in het NPE relatief weinig aandacht is voor het aanbod van duurzame warmte, terwijl ongeveer de helft van de Nederlandse energie wordt gebruikt om warmte van te maken, in de industrie is dit aandeel zelfs 70%. We hebben veel meer binnenlands potentieel dat kan helpen de opgave voor andere uitdagingen in het energiesysteem behapbaar te houden. Collectieve systemen als warmtenetten zijn onmisbaar, hiervoor is een stevigere governance nodig tussen verschillende overheidslagen om de ambitie van 500.000 extra aansluitingen in 2030 mogelijk te maken. Recent nam uw Kamer de [motie](#) Grinwis c.s. aan, over actievere sturing op verduurzaming van de warmtevoorziening. [Volgens TNO](#) neemt de importafhankelijkheid van aardgas voor Nederland toe in het komende decennium, van ongeveer 70% nu naar 80-90%, ondanks de verwachte daling van de gasvraag.

- **Maak snel keuzes voor de ontwikkeling van hernieuwbare warmtebronnen.** De inzet voor hernieuwbare warmtebronnen voor 2030 en 2050 blijft nog achter. Tegen 2030 is 24 PJ aan duurzame warmte voor warmtenetten in de gebouwde omgeving nodig voor de doelstelling uit het Klimaatakkoord, volgens [onderzoek van CE Delft](#). In SDE-budget staat dit gelijk aan €6,7 miljard voor duurzame warmtebronnen. Zorg voor voldoende budget en stimuleer duurzame warmte en groen gas op effectievere manieren.
- **Zorg dat de productie van groen gas nu op gang komt.** In het NPE staat dat op de korte termijn (2025-2030) "de beschikbaarheid van groen gas wordt opgeschaald middels de bijmengverplichting voor de gebouwde omgeving". Dit alleen is echter niet voldoende om de markt op gang te krijgen, het kabinet zal ook moeten inzetten op mobilisatie van grondstoffen, het vinden van locaties en het verkorten van vergunningstermijnen.

Zet maximaal in op energiebesparing

Zowel bedrijven als huishoudens hebben baat bij lagere energiekosten, investeringen in verduurzaming verdienen zich vaak in relatief korte tijd terug. Via een Rijksregeling die gemeenten en burgers financieel en praktisch ontzorgt en de markt perspectief biedt op zekerheid, voorspelbaarheid en volume.

- **Zet in op een grootschalige aanpak van woningverduurzaming in buurten en wijken met veel energiearmoede.** Dit draagt bij aan bestaanszekerheid en de uitvoerbaarheid van deze grote opgave. Een grootschalige en voorspelbare uitrol van woningverbetering stelt marktpartijen in staat om efficiënt te werken en netbeheerders om veel planmatiger te werken bij het versterken van netten. Dat is hard nodig om netcongestie tegen te gaan en het vergroot de kans op de realisatie van collectieve warmtenetten. Die zijn dikwijls efficiënter dan de optelsom van individuele oplossingen én ontzien het zwaar belaste stroomnet.

Ambitieuw industriebeleid: maak grote bedrijven groen, en groene bedrijven groot

Voor een sterke economie is het cruciaal om actief industriebeleid te voeren. Nederlandse bedrijven blijven toekomstbestendig en internationaal concurrerend door over te stappen op groene energie van eigen bodem en door energie te besparen. Het Europese emissiehandelsysteem (ETS) bouwt in de komende vijftien jaar het aantal CO₂-rechten voor bedrijven af naar nul: in 2039 zijn geen nieuwe emissierechten meer beschikbaar. Ondersteun daarom Nederlandse bedrijven met excellente randvoorwaarden om op tijd te kunnen werken zonder uitstoot. Zo kunnen zij met vertrouwen in Nederland blijven produceren en concurreren met het buitenland.

- Wij pleiten er voor om werk te maken van een **onderbouwde industrievisie waarin duidelijke keuzes worden gemaakt en richting wordt gegeven**. Ook pleiten wij ervoor **subsidies in de industriector te koppelen aan een norm om volledig duurzaam te zijn in uiterlijk 2039**, in lijn met de afbouw in het EU-emissiehandelsysteem.
- **Buig fossiele fiscale voordelen van grootverbruikers (geleidelijk) om naar fiscaal beleid ten behoeve van duurzame energie.**
- **Een wezenlijk nieuw kenmerk van klimaatneutrale toekomstscenario's zijn 'negatieve emissies' (CO₂-verwijdering uit de atmosfeer)**, die compenseren voor blijvende emissies (vooral in landbouw en landgebruik) die niet te elimineren zijn. Het [manifest van de Taskforce Negatieve Emissies](#) is hier relevant, het is zaak om concrete knelpunten weg te nemen, instrumenten als het ETS en de SDE++ voor te bereiden en te zorgen voor een goed innovatieklimaat voor de bijbehorende technieken. Concrete eerste stappen zijn een doelstelling voor negatieve emissies en de beloofde routekaart.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.